

Heleena Karrus

Kemistien kokoava voima

■ **Heleena Karrus on solminut siteitä Suomen kemistien välille jo liki neljän vuosikymmenen ajan.**

Sisko Loikkanen

”Aamulla ei välttämättä ole yhtään aavistusta siitä, mitä iltaan mennessä on tullut tehdyksi.”

Näin kuvailee vauhdikasta työtään **Heleena Karrus**, Suomalaisten Kemistien Seuran (SKS) toiminnanjohtaja.

Kun puhelin pirahdaa, luurin toisesta päästä saatetaan pyytää pikais- ta apua tai tiedonhakua ongelman jos toisenkin ratkaisemiseen tai vaikkapa ilmoittaa toimistoon kohta saapuvista yllätysvieraista.

”Usein tilanteet tulevat ihan puski- ta”, toiminnanjohtaja naurahtaa.

Juuri vaihtelevuus tekee työstä teki- jälleen niin mieluista, että Karrus on viihtynyt siinä jo liki neljä vuosikym- mentä.

Hallinnolliset tehtävät ovat keskei- nen osa toimenkuvaa, ja yhtä tärkeää on yhteyksien hoito monien yhteis- työkumppanien kanssa.

Vuosittain on järjestettävänä monenlaisia tapahtumia. Suurin mutta samalla mukavin urakka on Kemian Päivät ja ChemBio Finland, jotka ko- koavat kemistikunnan yhteen kahden vuoden välein.

”Aikatauluista tässä on osattava pi- tää kiinni, jottei systeemi kaadu kä- siin.”

Kemia-lehden läheinen yhteistyö- kumppani Karrus on ollut vuodesta 1978, jolloin nuori opiskelija sai pes- tin toimitussihteerin äitiyslomasijai- sena.

”Siinä työssä uin sisään tähän maa- ilmaan. Pääsin tutustumaan kemian yhdistystoimintaan ja muun muassa seuran isännöimiin kongresseihin”, Karrus muistelee.

Sijaisuuden päätyttyä Karrus suo- ritti loppuun analyttisen kemian

Markku Jouisen

Heleena Karrus tunnustautuu henkeen ja vereen meri-ihmiseksi. ”Meri on minun sielunmaisemani.”

opintonsa Helsingin yliopistossa ja jatkoi samalla juttujen kirjoittamista *Kemia*-lehteen.

”Vuonna 1980 sain sitten paikan Suomalaisten Kemistien Seuran sihteerinä, ja tänne jäin.”

Sihteerin nimike vaihtui toimin- nanjohtajan titteliin vuonna 2013,

jolloin kemian kenttä organisoitui uudelleen.

Kattojärjestö Suomen Kemian Seu- ra lakkautettiin, ja SKS:n, Finska Ke- mistsamfundetin ja Kemiällistekniil- lisen yhdistyksen yhteiset asiat siir- rettiin SKS:n kontolle, joten Karrus vastaa tätä nykyä myös niistä.

Pyhtäältä pääkaupunkiin

Heleena Karrus varttui maalaistalon tyttärenä Pyhtäällä Kotkan kupeessa. Kasvuympäristöään hän kuvaa hyväksi ja turvalliseksi.

”Luonto ja meri olivat lähellä, ja lemmikkieläimiä riitti. Toisaalta maatalossa kasvava oppii tekemään töitä pienestä pitäen, sillä kaikki kädet ovat tarpeen ja jokaisella jokin homma vastuullaan.”

Vanhemmat kannustivat jälkikasvuun opintielle. Heleena tiesi jo varhain tahtovansa luonnontieteilijäksi.

Keskikoulun neljännellä luokalla alkoivat kemian tunnit, jotka koukuttivat tytön nopeasti, sillä inspiroiva opettaja teetätti koulukkailla monenlaisia kiinnostavia käytännön kokeita.

Lukiessa Kotkan yhteislyseolaiset saivat parasta mahdollista oppia.

”Meille tuli matematiikkalinjalle superhyvä matikanope, joka kuitenkin ilmoitti, että kemiaa hän ei opeta, koska sitä hän ei osaa tarpeeksi hyvin.”

Niinpä koulu palkkasi tehtävään Enso-Gutzeitissa työskennelleen kemistin, joka osoittautui helmeksi.

”Vasta ilmestynyt kemian oppikirja oli aika teoreettinen ja tylsä, mutta opettaja sanoi, että nyt pannaan kirjat syrjään ja aletaan opiskella ihan oikeasti. Tunneista tuli mielettömän hauskoja”, Karrus hymyilee.

”Lopputuloksena oli, että monesta luokkakaveristanikin tuli myöhemmin kemisti tai kemianinsinööri.”

Karrus itse solahti pääkaupungin vilkkaaseen opiskelijaelämään innokkaasti. Erityisesti osakunnista löytyi elinikäisiä ystäviä.

Opinnot sujuivat niin hyvin, että Karrus suoritti sittemmin myös lisen-siaatintutkinnon, joka sisälsi sivulaudaturin epäorgaanisessa kemiassa.

Opiskeluvuosinaan nuori nainen huhki loma-ajat muun muassa Kansanterveyslaboratoriossa, Maatalouskemian laboratoriossa ja Hämmäläis-osakunnassa.

Niin mieluisia kuin kemistin tehtävät hänelle olivatkin, seuratoiminta veti lopulta pidemmän korren.

”Se vei mukanaan. Tajusin nopeasti, että juuri tämä on minun paikkani.”

Sieluntoverit hätiin

Pitkän sarkansa mittaan Heleena Karrus on oppinut tuntemaan Suomen

kemian alan perin pohjin. Seura tekee kiinteää yhteistyötä yliopistojen kemian laitosten kanssa, ja jäsenistön kautta ovat syntyneet tiiviit yhteydet yrityksiin ja teollisuuteen.

”Ihan kaikkia maan kemistejä en ole tavannut, mutta aika hyvin heidät kyllä tiedän.”

Laajasta verkostosta on päivittäisessä työssä iso apu.

”Kemistit ovat kuin sieluntoverit, jotka tulevat hätiin aina, kun tarvitaan hyvä vierailukohde tai puhua ja tilaisuuteen. Ani harvoin kukaan kieltäytyy ja silloinkin vain pätevästä syystä.”

Karrus kokee toimivansa myös eräänlaisena kemian lähettiläänä.

”Levitän viestiä siitä, kuinka mielenkiintoinen kemian maailma on. Ja kuten seurassa aina korostamme, kemiaa on kaikkialla”, sanansaattaja selvittää.

”Kemia opettaa myös loogista, analyyttistä ajattelua ja päättelykykyä. Alan koulutuksella pärjää hyvin erilaisissa tehtävissä.”

Sen Karrus on huomannut, että koulujen teoriapainotteinen opetus on ollut omiaan vieraannuttamaan monia varsinkin varttuneempia suo-

Heleena Karrus

- Syntynyt Pyhtäällä.
- Ylioppilas 1972, Kotkan yhteislyseo.
- Filosofian kandidaatti (analyytinen kemia) 1979 ja filosofian lisen-siaatti 1984, Helsingin yliopisto.
- Tiedottajan tutkinto 1994.
- Opiskeluaikoina kesätöissä mm. Kotkan keskussairaalan laboratoriossa, Kansanterveyslaboratoriossa ja Helsingin yliopiston kemian laitoksessa.
- Vt. toimitussihteeri *Kemia*-lehdessä 1978.
- Suomalaisen Kemistien Seuran sihteeri 1980–2013, toiminnanjohtaja 2013–.
- Kemian Päivien Säätiön asiamies ja Kemian Päivien ohjelmakoordinaattori.
- Perheessä on kolme aikuista lasta.
- Harrastaa mm. lukemista, käsitöitä, liikuntaa ja retkeilyä Lapissa.

malaisia kemiasta. Hän toivoo kaikkien kemianopettajien kehittävän opetustaan suuntaan, johon monet ovat sitä jo tarmokkaasti vieneet.

”Oppiminen ei saisi olla ulkoa pänttäämistä. Nykyisin opettajilla on onneksi halua ja taitoja rakentaa opitunneista mielekkäitä ja kiinnostavia.”

Nuoria kemistejä ja yhteistyötä kemian opiskelijajärjestöjen kanssa Karrus kiittelee vuolaasti ja kehuu nuortuvansa aina itsekin päästessään tekemisiin opiskelijoiden kanssa.

”Kemistin uran valinheet ovat aktiivisia ihmisiä. Etenkin nuoret ovat myös hyvin kansainvälisiä, mikä ei tietenkään ole ihme, onhan jo kemian kieli kansainvälinen.”

Hienoa on myös ollut havaita, kuinka seuraava sukupolvi osaa tarttua mahdollisuuksiinsa.

”He ymmärtävät saavansa koulutuksen, tiedot, taidot ja ammatin, joilla voi mennä minne tahansa ja kuinka pitkälle vain.”

Liikkuva lukutoukka

Heleena Karruksen kolme lasta ovat jo aikuisia. Äiti iloitsee siitä, että on onnistunut siirtämään juurensa ja perintönsä eteenpäin.

”Lapsuudenympäristöni Pyhtäällä viehättää myös lapsiani, jotka viettävät siellä vapaa-aikaansa yhtä mielellään kuin minäkin.”

Katraan vartuttua aikaa alkoi jäädä myös harrastuksille. Karrus myöntää olevansa varsinainen lukutoukka.

”Voisin istua nenä kirjassa päivät pitkät. Olen lukijana kaikkiruokainen, mutta vanhemmiten olen innostunut erityisesti elämäkerroista ja historiasta. Dekkarit taas ovat ikuinen, rentouttava rakkaus.”

Kun käsissä ei ole kirjaa, ne pitelevät yleensä kudinta. Sukkia ja villatakkeja syntyy tasaiseen tahtiin.

Toimistotyön vastapainoksi Karrus pyrkii myös liikkumaan ahkerasti.

”En ole himomaratoonari mutta lenkkeilen, uin ja retkeilen Lapis-sa. Lempipuuhaani on marjastus ja sienestys Pyhtään-mökillä, ja nautin metsissä samoilusta kaikkina vuodenaikoina.” □

Kirjoittaja on kemian diplomi-insinööri ja Ylen tiedetoimittaja. sisko.loikkanen@yle.fi